

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-39/23

Keva jt
versus
Skatteverket

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Högsta förvaltningsdomstolen)

Euroopa Kohtu (esimene koda) 29. juuli 2024. aasta otsus

Eelotsusetaotlus – ELTL artikkel 63 – Kapitali vaba liikumine –
Avalik-õiguslikele pensionifondidele makstud dividendide maksustamine –
Residendist avalik-õiguslike pensionifondide ja mitteresidendist avalik-õiguslike pensionifondide erinev kohtlemine – Üksnes residendist avalik-õiguslike pensionifondide maksuvabastus –
Olukordade võrreldavus – Põhjendatus – Sotsiaalpoliitika eesmärgi kaitsmise vajadus –
Vajadus säilitada liikmesriikide maksustamispädevuse tasakaalustatud jaotus

*Kapitali vaba liikumine ja maksete vabadus – Piirangud – Maksuõigusnormid –
Dividendide maksustamine – Avalik õiguslike pensionifondide saadud dividendid –
Mitteresidendist ja residendist avalik-õiguslike pensionifondide erinev kohtlemine –
Üksnes residendist avalik-õiguslike pensionifondide vabastamine maksust – Lubamatus –
Põhjendatus – Puudumine*

(ELTL artikkel 63)

(vt punktid 43, 46, 47, 49–51, 55–58, 60–65, 68, 71, 72, 74 ja 75 ning resolutsioon)

Kokkuvõte

Eelotsusetaotluse raames kinnitas Euroopa Kohus, et kapitali vaba liikumist riivab liikmesriigi kord, mis näeb ette dividendisaajate eristamise residendist äriühingute jaotatud dividendi maksustamisel. See eristamine põhineb üksnes õigustatud isikute elukohal.

Käesoleval juhul maksid põhikohtuasja kassaatorid, kolm Soome avalik-õiguslikku pensionifondi, mis tegutsesid erinevas õiguslikus vormis, maksu Rootsis Rootsi äriühingutelt saadud dividendilt. Kuna dividendi ei maksustatud Soomes, ei saanud Rootsis nende pealt tasutud dividendimaksu vastavalt Põhjamaade-vahelisele maksulepingule¹ maha arvata. Rootsis on aga riigi osaks olevad avalik-õiguslikud pensionifondid maksust vabastatud.

Arvestades, et dividendimaks Rootsis on vastuolus kapitali vaba liikumisega ELTL artikli 63 tähenduses, kuna fondid on võrreldavad Rootsi avalik-õiguslike pensionifondidega, taotlesid kassaatorid Rootsi maksuhaldurilt Rootsis tasutud dividendimaksu tagastamist.

¹ Põhjamaade-vaheline tulu- ja kapitalimaksuga topeltmaksustamise vältimise leping, allkirjastatud Helsingis 23. septembril 1996.

Pärast nende vaide rahuldamata jätmist jätkus vaidlus Högsta förvaltningsdomstolenis (Rootsi kõrgeim halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtul oli tekkinud küsimus, kas kapitali vaba liikumisega ELTL artikli 63 tähenduses on kooskõlas selline kord, mis näeb ette residendist äriühingute poolt mitteresidendist avalik-õiguslikele pensioniasutustele makstud dividendi maksustamise, samas kui residendist avalik-õiguslikele pensionifondidele makstud dividend on sellest maksust vabastatud.

Euroopa Kohus leiab, et selline kord on vastuolus ELTL artikliga 63.

Euroopa Kohtu hinnang

Esiteks märkis Euroopa Kohus, et kõnealuse süsteemi puhul on tegemist kapitali vaba liikumise piiranguga, mis on ELTL artikliga 63 üldjuhul keelatud. Nimelt loob see kord maksualase erineva kohtlemise, mis viib mitteresidendist avalik-õiguslikele pensioni kogumise asutustele makstud dividendi ebasoodsama kohtlemiseni, mis võib pärssida nende asutuste soovi teha investeringuid Rootsis asuvatesse äriühingutesse.

Mis puudutab sellega seoses aluslepingust tulenevate kohustuste täitmist, siis ei oma tähtsust riigi tuginemine Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) näidislepingu² artikli 24 kommentaaride punktidele 10 ja 12, millest nähtub, et riik ei ole kohustatud andma teise riigi avalik-õiguslikele asutustele samu maksusoodustusi kui need, mida ta annab oma avalik-õiguslikele asutustele.

Lisaks peavad liikmesriigid oma sotsiaalkindlustussüsteemide korraldamise pädevuse teostamisel järgima liidu õigust, eelkõige põhivabadusi käsitlevaid EL toimimise lepingu sätteid.

Teiseks tõdes Euroopa Kohus, et mitteresidendist avalik-õiguslike pensioniasutuste ja residendist avalik-õiguslike pensionifondide erinev kohtlemine puudutab objektiivselt võrreldavaid olukordi.

Esimesena ei aseta asjaolu, et avalik-õiguslik pensionifond on Rootsi riigi osa, seda tingimata erinevasse olukorda võrreldes mitteresidendist avalik-õigusliku pensioniasutusega, arvestades kõnealuse maksuvabastuse eesmärki, milleks on vältida Rootsi riigi avalike vahendite ühest taskust teise tõstmist. Seda eesmärki oleks võimalik saavutada ka siis, kui mitteresidendist avalik-õiguslikud pensioniasutused oleksid Rootsis vabastatud residendist äriühingute makstud dividendilt kinnipeatavast maksust samamoodi nagu residendist avalik-õiguslikud pensionifondid.

Lisaks ei saa argument, et mitteresidendist avalik-õiguslike pensionifondide eesmärk ei ole erinevalt residendist avalik-õiguslikest pensionifondidest toetada Rootsi sotsiaalkindlustussüsteemi finantsstabiilsust ja vastupidavust, muuta võimatuks pensionifondide piiriülest võrdlemist, kuna iga fondi eesmärk on juba määratluse poolest kaitsta konkreetse riikliku pensioniskeemi stabiilsust ja vastupidavust.

² Tulu ja kapitali topeltmaksustamise kaotamise näidisleping, mille töötas välja OECD maksukomitee ning mis on lisatud OECD 30. juuli 1963. aasta soovitusel topeltmaksustamise kaotamise kohta.

Teisena on ainus asjakohane kriteerium, mida tuleb arvesse võtta selle hindamisel, kas residendist avalik-õiguslike pensionifondide ja mitteresidendist avalik-õiguslike pensioniasutuste erinev kohtlemine kajastab olukorra objektiivset erinevust, käesoleval juhul fondide asukoht. Nende kahte liiki üksuste vahelised erinevused, mis puudutavad nende õiguslikku vormi või nende ülesannete laadi pensionimaksete kogumisel või pensionide maksmisel, ei paista olevat otseselt seotud Rootsi äriühingutelt saadud dividendi maksustamisega.

Kolmandaks ja viimaseks otsustas Euroopa Kohus, et vajadus kaitsta Rootsi sotsiaalpoliitika eesmärki ega vajadus säilitada liikmesriikide vahel sissetulekul põhineva vanaduspensioni üldise skeemi puhul pädevuse tasakaalustatud jaotus ei saa käesoleval juhul kujutada endast ülekaalukat üldist huvi, mis võiks õigustada kõnealust Rootsi süsteemi kapitali vaba liikumise seisukohast.